

Komentář

Licenční ujednání
pro Český smluvní standard (Design-Build)

Datum: Září 2021

Vypracovala:

JUDr. Pavla Voříšková

Název dokumentu: ČAS-P02-C0013-E3-R01_042_Komentář Licenční ujednání pro Český smluvní standard (Design-Build)

© Agentura ČAS 2021

Tento dokument může být bezplatně šířen v jakémkoliv formátu nebo na jakémkoliv nosiči bez zvláštního povolení, pokud nebude šířen za účelem zisku ani materiálního nebo finančního obohacení. Musí být reprodukován přesně a nesmí být použit v zavádějícím kontextu. Bude-li tento dokument znovu vydáván, musí být uveden jeho zdroj a datum zveřejnění. Všechny obrázky, grafy a tabulky mohou být použity bez povolení, pokud bude uveden zdroj.

ČAS ani autoři tohoto dokumentu nenesou jakoukoli právní ani jinou odpovědnost za aplikaci tohoto dokumentu a události nebo následky s tím spojené. Osobou odpovědnou za zákonný průběh zadávacího řízení, volbu a znění smluvní dokumentace je výlučně zadavatel. Tento dokument vznikl jako konsensus širokého spektra autorů a připomínkových subjektů a negarantuje kompletnost, správnost ani vhodnost k jakýmkoli účelům.

Komentovaná Licenční ujednání pro Zvláštní smluvní podmínky Českého smluvního standardu jsou připravena na míru pro metodu zadání zakázky Design-Build (dále jen „LU DB“).

Je ponecháno na smluvních stranách, jak si tato doporučující ujednání poupraví podle svých potřeb a konkrétní situace, nebo zda zvolí jiný způsob ošetření autorských práv (prostřednictvím quasilicence, jak rozebráno níže). Žádný smluvní vzor totiž nemůže vyhovovat všem a nemůže pamatovat na všechny rozličné životní situace, které mohou nastat a které je potřeba smluvně ošetřit. LU DB včetně komentáře tak slouží jen jako určité obecné vodítko smluvním stranám.

Přestože jde ve vztahu k zajištění fungování celého výstavbového projektu o docela okrajovou a veřejností hodně opomíjenou záležitost, jde o právní problematiku velice komplikovanou. Nereflektování této problematiky může vést v lepším případě k zastavení prací v určité fázi výstavbového projektu do doby, než se vyřeší několikaleté soudní spory a v horším případě k odstranění Stavby.

Hlavní důvod, který vedl pro vypracování předkládaných LU DB včetně komentáře, byla právě prevence autorskoprávních sporů a předvídatelnost smluvních ujednání. Z praxe je nám totiž známo, že si smluvní strany často opomenou při uzavírání smlouvy o dílo ošetřit autorská práva k architektonickému dílu (jde-li o dílo autorské), nebo si ve smlouvě (v samotné smlouvě o dílo nebo v samostatné licenční smlouvě) upraví taková ujednání, u nichž v mnoha případech nelze zjistit jejich obsah ani výkladem, neboť jsou nesrozumitelná nebo neurčitá.

Podle Ústavního soudu (náleží Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 625/2003), který se k výkladu právního jednání vyslovil již před účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObčZ“), který je vystaven na zásadě autonomie vůle stran: „*Doslovný výklad textu smlouvy může, ale nemusí být v souladu s vůlí jednajících stran. Směřuje-li vůle smluvních stran k jinému významu a podaří-li se vůli účastníků procesem hodnocení skutkových a právních otázek ozřejmit, má shodná vůle účastníků smlouvy přednost před doslovným významem textu jimi formulované smlouvy. Vůli je nutno dovozovat z vnějších okolností spojených s podpisem a realizací smluvního vztahu, zejména z okolností spojených s podpisem smlouvy a následným jednáním účastníků po podpisu smlouvy.*“ Nejvyšší soud v této souvislosti zároveň zdůrazňuje, že výkladem lze pouze zjišťovat obsah právního jednání, ale nelze jím projev vůle nahrazovat či doplňovat (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2019, sp. zn. 32 Cdo 3573/2018, nebo dříve usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 1998, sp. zn. 1 Odon 110/97 či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 11. 2000, sp. zn. 29 Cdo 81/2000).

Pro takové případy se pak aplikuje tzv. quasilicence v soukromém zájmu vymezených osob na základě smlouvy o dílo ve smyslu § 61 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AZ“) jako tzv. dílo vytvořené na objednávku (a obdobně též jako tzv. dílo soutěžní vytvořené autorem jako soutěžícím ve veřejné soutěži dle § 61 odst. 3 AZ) a dle § 2634 ObčZ jako tzv. dílo s nehmotným výsledkem (avšak účinného později), když oba právní předpisy vycházejí ze stejných premis, a to ze zásady ochrany investice a účelovosti, resp. z účelu vyplývajícího ze smlouvy o dílo.

V některých ohledech se však obě úpravy odlišují a na tyto odlišnosti musí brát smluvní strany zřetel, pokud by se rozhodly nevycházet z komentovaných LU DB, ale naopak by se chtěly spoléhat na nastíněnou quasilicenci. Podle právní fikce § 61 odst. 1 AZ poskytuje licenci pouze autor díla chráněného AZ (dále jen „Autorské Dílo“), nikoli Objednatel, právnická osoba, a to na základě smlouvy uzavřené právě mezi autorem a Objednatelem. Je to dáno tím, že podle české právní úpravy může být autorem Autorského Díla jen fyzická osoba. Naopak podle úpravy § 2634 ObčZ může být Zhotovitelem i právnická osoba. Mezi díla s nehmotným výsledkem řadíme jak Autorská Díla, tak jakákoli jiná nehmotná díla z oblasti architektury (resp. jejichž výsledek zejména spočívá v nehmotném dílu, nikoli v hmotném substrátu – např. projektová dokumentace, která nesplňuje pojmové znaky Autorského Díla). Zjednodušeně řečeno tak quasilicence

vyplývající z § 61 odst. 1 AZ klade důraz na autora díla, kdežto quasilicence vyplývající z § 2634 ObčZ zase na dílo s nehmotným výsledkem.

Bude-li vytvořeno nehmotné dílo (dílo s nehmotným výsledkem), které není Autorským Dílem, pak by byla poskytnuta quasilicence vyplývající z § 2634 ObčZ; pokud půjde o Autorské Dílo, pak se aplikuje quasilicence vyplývající z § 61 odst. 1 AZ, není-li ujednáno jinak (jako v případě Autorského Díla přes LU DB).

Nicméně je nám známo, že v praxi často nebývá účel ve smlouvě o dílo pečlivě definován (a vedle toho chybí jakákoli smluvní licenční ujednání).

V případě smluvního standardu Design-Build je z logických a praktických důvodů určení účelu smluvního standardu Design-Build ponecháno na stranách. Budou-li smluvní strany (jsou-li na to zvyklé, neboť s tím mají mnohaleté výborné zkušenosti) zjednodušeně řečeno vycházet (jak je v dnešní době obvyklé) z účelu vyplývajícího ze smlouvy, resp. Českého smluvního standardu, Design-Build, měly by s co nejvyšší přesností a určitostí stanovit účel.

Výstavbové projekty se však čím dál více profesionalizují (a globalizují), a tak dnes není časté a někdy ani možné, aby byla do informačního modelu stavby (dále jen „IMS“) při tvorbě (3D vizuálního) digitálního modelu stavby (dále jen „DiMS“), při kterém vzniká Autorské Dílo, zapojena jedna a táž fyzická osoba, ale vstupuje do něho několik osob, které navazují na již odvedenou práci. K participujícím osobám je patřičně učinit dvě poznámky.

První poznámka se vztahuje k podílu osob na vytvoření Autorského Díla a k tomu, kdo je nositelem majetkových práv autorských k takovému Autorskému Dílu. Asi nejnámější způsob tvorby více osob na Autorském Díle představuje spoluautorství.

Podle Nejvyššího soudu (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 1982, sp. zn. 3 Cz 49/1981) spoluautorské dílo vzniká společnou tvůrčí činností (tedy nezávisle na smluvním zakotvení) dvou a více osob do doby dokončení Autorského Díla jako dílo jediné; spoluautorem není osoba, která dala k vytvoření Autorského Díla pouze podnět, přispěla poskytnutím pomoci či jen technickou, administrativní, nebo odbornou radou. Nejsou-li příspěvky jednotlivých autorů způsobilé k samostatnému užití, ale takovou způsobilost má pouze celek díla jakožto Autorské Dílo, půjde o dílo spoluautorské. Právo autorské k takovému Autorskému Dílu pak náleží všem spoluautorům společně a nerozdílně. Vytvoří-li kupříkladu první fyzická osoba architektonickou studii, na kterou naváže jiná fyzická osoba vypracováním projektové dokumentace pro vydání stavebního povolení, o spoluautorství zřejmě nepůjde, když projektová dokumentace bude (nikoli ve všech případech, neboť je třeba k tvorbě přistupovat individuálně podle okolností případu) rozmnoženinou Autorského Díla (jedno-li, zda půjde o 2D tiskovou rozmnoženinu na papíře, nebo o rozmnožení Autorského Díla v rámci IMS).

Naopak jsou-li příspěvky schopny samostatného užití, šlo by o dílo souborné (§ 2 odst. 5 AZ). Autorem díla souborného je fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala; tím nejsou dotčena práva autorů děl do souboru zařazených (§ 5 odst. 2 AZ).

Architektonická týmová tvorba v mnoha případech vzniká z podnětu a pod vedením konkrétní fyzické či právnické osoby (architektonického ateliéru či projektové kanceláře) a kdy je Autorské Dílo uváděno na veřejnost pod jménem takové osoby. V takovém případě se jedná o tzv. kolektivní dílo dle § 59 AZ. Příspěvky zahrnuté do takového Autorského Díla nejsou schopny samostatného užití. Tím se kolektivní dílo liší od díla souborného, které je tvořeno samostatnými Autorskými Díly.

Podle Nejvyššího soudu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 30 Cdo 725/2012): „Kolektivní dílo musí být vytvářeno na základě podnětu fyzické či právnické osoby. Musí se jednat o právně relevantní podnět, nikoli pouze o prostý nápad, ideu, impulz či iniciativu. Vedením při vytváření díla je nutné

rozumět konstantní dozor výkonu tvořivé činnosti a její řízení spočívající zejména v udávání celkové koncepce a obsahového, funkčního či hospodářského charakteru díla a jeho konečného vzhledu. Na rozdíl od děl zaměstnaneckých je uvedení díla pod jménem fyzické nebo právnické osoby podmínkou pro vznik režimu kolektivního díla. V opačném případě se nejedná o dílo kolektivní. Objednávka, jako právně relevantní podnět investora, musí směřovat k vytvoření příspěvku kolektivního díla. Předmětem smlouvy o dílo musí být vytvoření takového příspěvku, nikoli vytvoření prostého díla na objednávku. Rozhodný je zde účel takové smlouvy, který musí být zjišťován dle konkrétních okolností případu. Je tomu tak i proto, že uplatnění režimu kolektivního díla znamená zásadní zásah do majetkových zájmů autora. Současně je třeba vzít zřetel i na zásadu, že u kolektivního díla příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou schopny samostatného užití.“

Je nutno upozornit na skutečnost, že na kolektivní díla se nevztahuje ustanovení o dílu vytvořeném na objednávku dle § 61 odst. 1 AZ a dílu soutěžním dle § 61 odst. 3 AZ, jak popsáno shora, ale AZ vytváří u kolektivních děl právní fikci, podle níž jsou považována za díla zaměstnanecká, a to i tehdy, byla-li vytvořena na objednávku; objednatel se v takovém případě považuje za zaměstnavatele. Může se zdát, že mezi kolektivním dílem a dílem zaměstnaneckým není žádný rozdíl, když pro kolektivní dílo platí pravidla jako pro dílo zaměstnanecké. Rozdíl však spočívá (nejen) v tom, že u kolektivního díla se klade důraz na osobu, která vede tým osob, jenž mezi sebou kupříkladu uzavřou společenskou smlouvu (§ 2716 a n. ObčZ), kdežto v případě zaměstnaneckého díla autor tvoří sám v rámci plnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního poměru k zaměstnavateli, a to na základě pracovní smlouvy nebo dohod konaných mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce, nebo dohoda o pracovní činnosti). Majetková práva k zaměstnaneckému dílu autora vykonává *ex lege* svým jménem a na svůj účet zaměstnavatel. Jde tak o quasilicenční omezení výlučných majetkových autorských práv ve prospěch zaměstnavatele. Smluvně však i toto lze vyloučit (§ 58 odst. 1 AZ).

S ohledem na shora uvedené by si měly osoby zúčastněné na tvorbě Autorského Díla ujasnit, kdo (všechno) je, by měl být či bude Zhotovitelem ve smyslu ujednání Českého smluvního standardu pro metodu zadání zakázky Design-Build a jaká vykonává či bude vykonávat majetková práva autorská (případně má k Autorskému Dílu osobnostní práva autorská) a podle toho připravit licenční ujednání na míru.

Druhá poznámka pak směřuje k rozsahu a způsobu užití architektonické studie, vypracované na základě smlouvy o dílo, pro další vývojové výstavbové fáze. Podle současné autorskoprávní judikatury se totiž účelem v případě uzavření smlouvy o dílo na vytvoření architektonického návrhu (studie) nemá na mysli vytěžení architektonického díla v podobě architektonického návrhu (studie) pro všechny výstavbové fáze. Domníváme se, že to implicitně vyplývá i ze zákonného znění § 2634 ObčZ, který se vztahuje jen k dílu s nehmotným výsledkem (v konkrétní hmotné podobě, kupříkladu projektová dokumentace pro vydání stavebního povolení), které se dále vyvíjí, a není možné jej tak aplikovat na všechny do úvahy připadající hmotné substráty. Není však vyloučeno sjednání podlicence, čímž může docházet k řetězení podlicencí (podle úmyslu smluvních stran, buď ve prospěch Objednatele či Zhotovitele). Pro podpoření tohoto názoru však doposud neexistuje žádné relevantní soudní rozhodnutí.

Doporučuje se proto stranám, aby byly v otázce ošetření autorských práv velice obezřetné a nezpůsobily si zbytečné komplikace spočívající v několika letech vedených soudních sporech.

Přestože je metoda Design-Build (obdobně smluvní vzor FIDIC P&DB/Yellow Book, který v licenčních ujednáních vychází ze zásady účelovosti, tedy z účelu vyplývajících ze smlouvy) mezinárodně používaná, je nutné upozornit na celosvětově nejednotně upravené autorské právo, a tedy na specifika autorského práva daná konkrétní zemí, Českou republikou (viz shora). I přes dlouholeté snahy EU harmonizovat některé oblasti autorského práva přetrvávají nadále v jednotlivých zemích větší či menší odlišnosti v pojetí a úpravě architektonického díla jako Díla Autorského.

Vzhledem k tomu, že bude ve společném datovém prostředí (dále jen „CDE“) pracovat velké množství osob, které do něj budou doplňovat různá data a pracovat i s Autorským Dílem samotným, je třeba, aby licenční ujednání k užití takového Autorského Díla byla co nejširší tak, aby bylo možné Autorské Dílo dále snadno užít (při jeho úpravách) a v důsledku toho došlo k časové úspoře a celkové efektivitě činností.

Na druhou stranu jde jen o doporučená licenční ujednání, takže je na smluvních stranách, jak si v souladu s autonomií vůle autorská práva ošetří podle svých potřeb. Může jít jak o jiná licenční ujednání týkající se majetkových práv autorských, tak také o ošetření osobnostních práv autorských prostřednictvím jednostranného právního jednání (svolení) ze strany autora Autorského Díla.

Objednatel (veřejný zadavatel) by také měl zvážit rozsah Autorského Díla, formu, v jaké bude Autorské Dílo dodáváno, a rozsah licence též s ohledem na požadavky zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

Volitelné ustanovení pro Zvláštní podmínky smlouvy

Licenční ujednání pro Český smluvní standard (Design-Build) včetně komentáře

Ustanovení k: 1 PODLICENCE POSKYTNUTÁ OBJEDNATELEM, 1.1 – 1.3, jsou volitelná ustanovení, která veřejný zadavatel (Objednatel) začlení do Licenčních ujednání v případě, že již původní autor pro něj vytvořil dílo požívající ochrany podle zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon (dále jen „AZ“) (dále jen „Autorské Dílo“) a udělil mu licenci k užití takového Autorského Díla, ze kterého bude dle pokynů Objednatele vycházet Zhotovitel. V opačném případě tato volitelná ustanovení Objednatel do Licenčních ujednání nezahrne.

1 PODLICENCE POSKYTNUTÁ OBJEDNATELEM

Komentář k čl. 1:

LU DB vycházejí z předpokladu, že Zhotovitel bude Autorské (architektonické) Dílo vytvářet již od počátečních fází a bude za celé projektování (dle Českého smluvního standardu, Design-Build, str. 6 jde o: „zhotovení, projednání a provedení předprojektové a projektové dokumentace, zadávací dokumentace a poskytnutí odborných výkonů a služeb souvisejících s provedením Díla a jeho provedením do provozu a užívání, a to včetně zřízení a správy informačního modelu v souladu se Smlouvou“) odpovědný. V případě Licenčních ujednání k metodě zakázky Design-Bid-Build naopak Objednatel zajišťoval vypracování Autorského Díla až do fáze vyžadované pro vydání stavebního povolení, nebo rozhodnutí o stavebním záměru.

Podle volitelného (modrého) čl. 4.5 Českého smluvního standardu, Design-Build se však počítá i s variantou, že projektovou dokumentaci zajistí Objednatel, jakož je za ni i odpovědný. Z tohoto důvodu jsou navržena i volitelná ustanovení 1.1-1.3 LU DB ohledně podlicence poskytnuté Zhotoviteli ze strany Objednatele. Půjde-li o Autorské Dílo, pak je třeba, aby si Objednatel s autorem tohoto díla vyjádřeného v podobě projektové dokumentace (např. pro vydání stavebního povolení) sjednal licenci k dalšímu užití takového Autorského Díla. Předkládaná LU DB v čl. 1.1-1.3 totiž počítají s tím, že Objednatel již disponuje takovou licencí, kdy na základě ní poskytne podlicenci Zhotoviteli k užití tohoto Autorského Díla.

Bude vždy záležet na dohodě smluvních stran o tom, co bude obsahem předané tzv. projektové dokumentace, neboť v Českém smluvním standardu, Design-Build není projektová dokumentace definována.

Přestože je architektonická a inženýrská profese v oblasti stavebnictví do značné míry determinována veřejnoprávními předpisy, zejména (doposud účinným) zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, dále jen „**StavZ**“ (a prováděcími právními předpisy), je třeba mít na zřeteli, že dle § 1 odst. 1 *in fine* ObčZ je uplatňování práva soukromého (včetně práva autorského) nezávislé na uplatňování práva veřejného.

Obsah pojmu projektová dokumentace (projektování, či projekt) tak může mít v oblasti soukromého práva jiný obsah dle autonomie vůle smluvních stran. Podle názoru Nejvyššího soudu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2009, sp. zn. 32 Cdo 2081/2007): „*Pro posouzení této věci přitom není podstatné, zda a jakým způsobem je pojem projekt, či projektová dokumentace definován v předpisech stavebního řízení, tím méně pak, zda ten který z účastníků jednal v souladu či v rozporu s předpisy stavebního řízení upravujícími. Podstatné je však, jaký význam je tomuto pojmu zpravidla přikládán v obchodním styku a jaká je vůle jednajících osob, na niž lze v daném případě usuzovat mimo jiné z okolností, za nichž byl projev vůle učiněn, a z okolností které následovaly (z následného chování stran).*“

Podle novějšího rozhodnutí Nejvyššího soudu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 4. 2017, sp. zn. 25 Cdo 4728/2016) pak: „*Ostatně otázku, co je míněno pojmem „projekt“ nelze zodpovědět obecně, nýbrž vždy jen se zřetelem ke všem okolnostem konkrétního případu. Dovolací soud tedy nemůže dát obecnou odpověď na otázku, co se rozumí termínem „projekt“, nýbrž může pouze zkoumat, zda při interpretaci tohoto pojmu soudy nižších stupňů neporušily zásady výkladu právních úkonů. [...] Výkladem pojmu projekt se zabývaly zevrubně Okresní soud v Hradci Králové a Krajský soud v Hradci Králové ve věci vydání bezdůvodného obohacení, jež na základě provedeného dokazování dospěly k závěru, že termínem „projekt“ nebyla mezi účastníky myšlena kompletní stavebně technická projektová dokumentace, ale pouze plánek rozmístění zubařských křesel a dalšího zařízení. V projednávané věci tedy odvolací soud neměl důvod, proč termín „projekt“ posoudit odlišně, neboť ve sporném civilním řízení vychází soud z tvrzení účastníků a provádí důkazy zásadně k návrhu účastníků, nikoli z úřední povinnosti.*“

Z veřejnoprávního pohledu (dle § 158 odst. 2 StavZ) projektovou dokumentací může být: „*dokumentace jednoduché stavby; stavby pro vydání stavebního povolení; k uzavření veřejnoprávní smlouvy; k posouzení autorizovaným inspektorem podle § 117 StavZ, stavby pro vydání společného povolení, změn staveb uvedených v písmenech a) až e) před jejím dokončením podle § 118 StavZ, staveb uvedených v písmenech a) až f) k opakovanému stavebnímu řízení nebo dodatečnému povolení stavby podle § 129 StavZ, pro provádění stavby, pro nezbytné úpravy podle § 137 StavZ, nebo vodního díla k ohlášení podle § 15a odst. 1 nebo 3 vodního zákona.*“ Podle prvního odstavce téhož ustanovení je pak vybranou činností ve výstavbě projektová činnost ve výstavbě, kterou se rozumí zpracování územně plánovací dokumentace, územní studie, dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a pro uzavření veřejnoprávní smlouvy nahrazující územní rozhodnutí a projektové dokumentace podle odstavce 2, a odborné vedení provádění stavby nebo její změny.

Požadavky na obsah a rozsah dokumentace (staveb) jsou pak podrobně rozepsány ve vyhlášce č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů.

Podle nového stavebního zákona, § 157 zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona, se projektovou dokumentací rozumí dokumentace pro povolení stavby, zařízení nebo udržovací práce, s výjimkou jednoduchých staveb uvedených v odstavci 1 písm. c) a e) až n) a odstavci 2 přílohy č. 2 k tomuto zákonu, rámcové povolení, povolení změny využití území, provádění stavby, s výjimkou jednoduchých staveb uvedených v odstavci 1 písm. c) a e) až n) a odstavci 2 přílohy č. 2 k tomuto zákonu a odstranění stavby, s výjimkou jednoduchých staveb uvedených v odstavci 1 písm. c) a e) až n) a odstavci 2 přílohy č. 2 k tomuto zákonu. Dokumentací pro povolení záměru se pak rozumí dokumentace pro povolení stavby, rámcové povolení a povolení změny využití území.

Důležité je také se vyjádřit k tomu, zda je projektová dokumentace (např. pro vydání stavebního povolení) automaticky úředním dílem dle § 3 písm. a) AZ a tedy vyňata z ochrany podle práva autorského z důvodu veřejného zájmu, neboť tato otázka se velmi často objevovala v diskusi. Podle § 13 odst. 5 zákona České národní rady č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (autorizační zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou: „dokumenty označené autorizovanou osobou podle odstavce 3 pro úřední účely úředními listinami“, když dle § 3 písm. a) AZ je veřejná listina úředním dílem. Ze soukromoprávního, autorskoprávního hlediska jsou však bezvýznamná případná omezení či veřejnoprávní povinnosti vyplývající z veřejnoprávních, profesních právních předpisů. Toto automatické podřazování jakékoli projektové dokumentace pod úřední dílo bez jakékoli věcné argumentace je proto třeba odmítnout. Tím se však nechce říci, že v některých případech nemůže být projektová dokumentace úředním dílem (např. urbanistické dílo, které se schválením opatření obecné povahy stane úředním dílem, a přestože splňuje požadavky AZ pro jeho ochranu, je vyloučeno z ochrany ve veřejném zájmu).

Oproti tomu je třeba rozlišovat úřední zákonnou licenci dle § 34 písm. a) AZ, kdy do práva autorského nezasahuje ten, kdo užije Autorské Dílo na základě zákona pro účely územního nebo stavebního řízení (nebo také tzv. společného řízení).

1.1 *Pokud má Zhotovitel dle pokynu Objednatele vycházet z Autorského Díla, Objednatel Zhotoviteli poskytuje k takovému Autorskému Dílu neodvolatelnou podlicenci, a to včetně jakýchkoli dalších postoupení nebo licencí (řetězení podlicencí) za následujících podmínek:*

Komentář k čl. 1.1:

Aby mohlo být dílo z oblasti architektury chráněno AZ (jako Autorské Dílo), musí splňovat tzv. pojmové znaky díla vyžadované tímto zákonem:

- a/ dílo musí být literární, umělecké nebo vědecké,
- b/ jedinečnost díla jako výsledek tvůrčí činnosti autora,
- c/ tvůrčí činnost autora,
- d/ vyjádření v jakékoli objektivně vnímatelné podobě,
- e/ absence vyloučení z autorskoprávní ochrany, kdy není autorskoprávně chráněna pouhá myšlenka, jednoduchý návrh, nápad, obecné tvary (krychle, kvádr, apod.), typické znaky architektonického stylu apod. (§ 2 odst. 6 AZ) a kdy je z autorskoprávní ochrany vyloučeno také tzv. úřední dílo (např. opatření obecné povahy a jiná taková díla) kvůli zvýšené ochraně veřejného zájmu (§ 3 písm. a) AZ).

Všechny shora uvedené znaky musí být splněny kumulativně, jinak se o dílo chráněné AZ nejedná. Z toho vyplývá, že ne každé dílo vytvořené architektem je chráněno AZ, ale je chráněno pouze takové, které splňuje shora uvedené znaky. Snahou tohoto komentáře v žádném případě není a ani nemůže být určení, jak by mělo dílo z oblasti architektury vypadat, aby spadalo pod ochranu AZ, neboť je třeba vždy vycházet z konkrétního případu.

Posouzení pojmových znaků díla je otázkou právní, avšak k jeho závěru je v některých případech třeba dospět na základě posouzení odborných mimoprávních otázek z oblasti architektury a stavebnictví (kupříkladu znaleckým posudkem). Zjednodušujícím vodítkem, vycházejícím z německé judikatury, může být, že takové dílo vybočuje z řad běžného stavitelství a pak je třeba ošetřit autorská práva k Autorskému Dílu těmito (doporučujícími) LU DB.

Ve velkých výstavbových projektech není obvyklé (a není to obvyklé ani u architektonické tvorby malého rodinného domu), že by autor postavil stavbu, aniž by tomu předcházely jakékoli přípravné tvůrčí práce, ať již na papíře, nebo častěji na počítači (např. v CAD systému prostřednictvím 2D či 3D vizualizací). Naopak architektonické Autorské Dílo prochází určitými vývojovými fázemi.

Pro pochopení, jak autorské právo nahlíží na architektonické Autorské Dílo, je vhodné si tento proces nejprve ukázat, a to velmi zjednodušeně, na běžné architektonické tvorbě začínající výkresy na papíře. Základní, stěžejní myšlenka je obsažena v tzv. konceptu – duševní imateriální podstatě díla. Byť je taková myšlenka jakkoli pro architekty významná, není autorskoprávně chráněna, neboť je chráněno až její tvůrčí vyjádření splňující podmínky pro autorskoprávní ochranu (§ 2 odst. 6 AZ). Tento základní koncept díla je dále zachycen v dvojrozměrné podobě architektonickými skicami či následně návrhem (nebo také studií), který je první vývojovou fází tvorby díla a v něm se také zpravidla ponejvíce projevuje kreativita autora (generující se v tzv. silných, autorskoprávně chráněných prvcích Autorského Díla). Pak dochází k dalšímu (ať již tvůrčímu či netvůrčímu) propracování architektonického díla v podobě architektonické studie do podoby projektové dokumentace (pro vydání stavebního povolení a prováděcí projektové dokumentace). Následně dochází k rozmnožení (jakožto *terminus technicus* - § 13 odst. 2 AZ) do podoby trojrozměrné (stavbou) a zároveň k vytvoření projektové dokumentace skutečného provedení stavby.

Je třeba rozlišovat architektonické Autorské Dílo jako druh díla výtvarného chráněného proti neoprávněnému rozmnožení stavbou a zároveň ve zcela výjimečných případech jako architektonické Autorské Dílo vyjádřené Stavbou, aniž by mu předcházely jiné tvůrčí fáze.

Shora uvedené fáze tvorby Autorského Díla nemusejí být totožné s fázemi vyplývajícími z veřejnoprávních předpisů (předprojektová příprava stavby, projektová příprava stavby, zadávací a prováděcí fáze) a jak již bylo napsáno, tak uplatňování práva soukromého je dle § 1 odst. 1 *in fine* ObčZ nezávislé na uplatňování práva veřejného. To jinými slovy znamená, že porušení norem veřejného práva nemusí vést k porušení autorských práv a naopak. Jako příklad uvádíme, že autorem architektonického Autorského Díla může být kdokoli, nikoli jen autorizovaný architekt, kdežto kupříkladu Autorské Dílo v podobě projektové dokumentace může (kromě výjimečných případů) předkládat k územnímu či stavebnímu řízení (nebo ke společnému řízení) jen autorizovaný architekt (nebo v některých případech i autorizovaný inženýr).

Cílem povinného zavedení metody BIM (Building Information Management) ve stavebnictví však nebylo nadále předávat výkresy a často mnohastrančkovou papírovou projektovou dokumentaci (někdy i převáženou na stavební úřad v menším kamionu), nebo vytvořit Autorské Dílo v CADu ve formátu PDF a poslat jej elektronicky, ale naopak pracovat digitálně ve společném datovém prostředí a digitalizovat i procesy po celou dobu životního cyklu Díla, tj. nejprve vytvořit základní DiMS v CAD/BIM systému, následně předávat veškeré informace o díle a vytvořit ucelený DiMS (3D digitální model stavby), který bude v průběhu tvorby doplňován a upřesňován. DiMS celé Stavby se totiž skládá z dílčích DiMS (např. architektonicko-stavební část, rozvody elektřiny, vzduchotechnika). Dílčí DiMS každé části tvoří zpravidla jeden soubor v nativním formátu konkrétního CAD/BIM systému. Ten se následně pro možnost sdílení převede do otevřeného datového formátu IFC. Jedním z cílů zavedení metody BIM je, aby se fyzická podoba Stavby podobala té v digitální podobě v IMS (jehož součástí je DiMS) jako jednovaječné dvojče. Pro možnost další navazující práce by tak měla značná část komunikace probíhat nad modelem v otevřeném datovém formátu IFC.

Je nutno zdůraznit, že autorské právo poskytuje ochranu nehmotnému dílu, jedno-li, zda je vyjádřeno v podobě architektonické studie na papíře, nebo v CAD/BIM systému v rámci tvorby DiMS na počítači.

Autorské právo k Autorskému Dílu vzniká v okamžiku, kdy je Autorské Dílo vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě (§ 9 odst. 1 AZ). Autorské právo je tak založeno na bezformální ochraně Autorského Díla.

Je však možné, že Objednatel bude mít k dispozici jen „klasickou“ 2D dokumentaci, ke které bude Zhotoviteli poskytovat podlicenci k užití takového Autorského Díla. Následně by ale již měla být tvorba plně digitalizována v IMS.

Objednatel by měl mít přitom na paměti, že autorem Autorského Díla v podobě architektonické studie může být někdo jiný než ten, kdo ji přepracoval do projektové dokumentace (jako rozmnoženiny Autorského Díla bez autorskoprávního přínosu, kdy se zjednodušeně řečeno žádné další nové silné prvky Autorského Díla neobjevují a jen se kopírují z původního Autorského Díla v podobě architektonické studie, či jako díla tzv. odvozeného, kdy vzniká nové Autorské Dílo s jinými silnými, autorskoprávními prvky). Pokud by (v některých případech) šlo o odvozené dílo, měl by mít Objednatel jak licenci od autora Autorského Díla v podobě architektonické studie, tak rovněž od autora Autorského Díla v podobě projektové dokumentace.

Autorské právo se liší od práva vlastnického k hmotným substrátům tím, že převodem vlastnického práva k hmotnému substrátu se automaticky ani v pochybnostech nenabývá právo dílo užít, nevyplývá-li z AZ jinak (viz shora výklad ke quasilicenci). Oprávnění k užití díla je pak třeba sjednat prostřednictvím licenční smlouvy.

DiMS je jen novou formou obsahující jak 3D vizualizace, tak negrafické informace a případně potřebné 2D vizualizace se z něj mohou i generovat. Od července 2023 by mělo podle všeho v České republice začít fungovat digitální stavební řízení (jenž je stanoveno platným zákonem č. 47/2020, kterým se mění zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřičství a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony). V první fázi právě budou moci stavebníci předkládat elektronickou formou prostřednictvím Portálu stavebníka projektovou dokumentaci ve formátu PDF. Digitální stavební řízení však počítá také s tím, že stavebník bude moci předložit kromě projektové dokumentace ve formátu PDF, také část dat z DiMS ve formátu IFC.

1.1.1 podlicence se poskytuje:

- f/** pro rozmnožení Autorského Díla či vytvoření odvozeného Autorského Díla dle § 2 odst. 4 AZ. Pokud by mělo vzniknout odvozené Autorské Dílo, je Objednatel povinen zajistit součinnost mezi Zhotovitelem a autorem původního Autorského Díla.
- g/** na dokončení nehotových částí Autorského Díla, jeho úpravu a doplnění. V případě, že by mělo dojít takovou úpravou, či doplněním k zásadnímu zásahu do Autorského Díla, je Objednatel povinen zajistit součinnost mezi Zhotovitelem a autorem takového Autorského Díla;
- h/** pro rozmnožení Autorského Díla stavbou a pro veškeré další účely s tím související;
- i/** po dokončení Díla též pro účely provádění změn Díla zhotoveného na základě Autorského Díla včetně jeho úpravy, přestavby, či odstranění, a to včetně kterékoliv jeho části podle pokynů Objednatele. Zhotovitel je oprávněn pověřit jakoukoli třetí stranu k provedení těchto činností;

Komentář k čl. 1.1.1:

V případě metody Design-Build se předpokládá, že Zhotovitel bude odpovědný za celé projektování. V některých případech však může dojít k situaci, kdy Objednatel bude mít k dispozici již architektonickou studii jiného autora, nebo také projektovou dokumentaci pro vydání stavebního povolení (rozhodnutí o stavebním záměru), na kterou bude navazovat Zhotovitel. Zhotovitel tak nebude ve většině případů v pouhém postavení Zhotovitele stavby, a proto by měl mít podlicenci k užití Autorského Díla v podobě architektonické studie, nebo jiné části předprojektové fáze předchozího autora, bez větších omezení. Jeho

možnosti k užití takového Autorského Díla tak musí být nastaveny širší, než tomu je v případě metody Design-Bid-Build.

Podlicence poskytnutá Objednatelům Zhotoviteli se tak uděluje nejen k užití Autorského Díla pro účely rozmnožení Autorského Díla stavbou a pro veškeré další účely s tím související, ale také pro jakékoli rozmnožení Autorského Díla či vytvoření odvozeného Autorského Díla dle § 2 odst. 4 AZ. Navazující projektová dokumentace může být dle § 2 odst. 4 AZ i odvozeným dílem, a to v případě, bude-li vytvořena tvůrčí duševní činností, bude splňovat i ostatní pojmové znaky Autorského Díla a bude vykazovat další silné autorskoprávní prvky (oproti Autorskému Dílu v podobě architektonické studie). V ostatních případech by šlo o pouhou rozmnoženinu Autorského Díla. Pokud by mělo vzniknout odvozené Autorské Dílo, Objednatel by měl zajistit součinnost mezi Zhotovitelem a autorem původního Autorského Díla (např. v podobě architektonické studie). Za autory by tak byli považováni jak autor původního Autorského Díla, tak Zhotovitel, tj. autor (odvozeného) Autorského Díla v podobě projektové dokumentace. Dle čl. 2.1.1 uděluje Zhotovitel Objednateli k takovému Autorskému Dílu výhradní licenci.

K problematice autorskoprávně nechráněných (slabých) částí Autorského Díla je možno odkázat na Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 5 Tdo 815/2009.

1.1.2 *podlicence je, s výjimkou rozmnoženiny Autorského Díla stavbou, územně neomezená;*

Komentář k čl. 1.1.2:

Komentované ustanovení vychází ze skutečnosti, že architekt (stavební inženýr) vždy navrhuje stavbu pro určité místo a za tím účelem analyzuje různé faktory (terén, podloží, podnebí, orientaci ke světovým stranám atd.). Zhotovitel není oprávněn na základě podlicence poskytnuté Objednatelům rozmnožit Autorské Dílo stavbou na jiném místě (na jiných místech), než pro které bylo Dílo ve Smlouvě specifikováno.

1.1.3 *podlicence je neomezená, pokud jde o množstevní rozsah, Zhotovitel je oprávněn užívat Autorské Dílo jako celek nebo jeho jednotlivé části;*

Komentář k čl. 1.1.3:

Autorské Dílo v podobě architektonické studie nebo projektové dokumentace pro vydání stavebního povolení, než bude rozmnoženo trojdimenzionálně stavbou, může být rozmnožováno také v dvojrozměrné podobě např. pro vytvoření zadávací studie, prováděcí dokumentace. Z pohledu rozsahu užití Autorského Díla se tak nedoporučuje jej zužovat.

Jednotlivé části Autorského Díla jsou taktéž autorskoprávně chráněny (§ 2 odst. 3 AZ), ale nikoli bezpodmínečně. I tyto části totiž musí vykazovat znaky autorovy samostatné tvůrčí činnosti a splňovat i další pojmové znaky Autorského Díla (viz komentář k článku 1.1 LU DB).

1.1.4 *podlicence se poskytuje na dobu spolupráce mezi Objednatelům a Zhotovitelem;*

Komentář k čl. 1.1.4:

Podlicence se poskytuje jen na dobu spolupráce mezi Objednatelům a Zhotovitelem. S ohledem na čl. 1.1.1 písm. d/ by měl Objednatel zvážit, jak dlouho bude taková spolupráce trvat.

1.1.5 *Zhotovitel není oprávněn bez souhlasu Objednatele užít Autorské Dílo k projektování dalších děl, popřípadě k provedení dalších rozmnoženin tohoto Autorského Díla stavbou, než pro jaké to bylo dohodnuto v této Smlouvě; a*

Komentář k čl. 1.1.5:

Komentované ustanovení chce zabránit „vytěžení původního Autorského Díla, jeho autorskoprávně chráněných částí“ kupříkladu k vytvoření projektové dokumentace jako odvozeného Autorského Díla pro jinou osobu, než je Objednatel a než vyplývá ze Smlouvy. Dále se tímto ustanovením reaguje na situaci, kdy by se Zhotovitel po nějaké době odhodlal bez získání licence k další výstavbě (k trojrozměrnému rozmnožení stavbou) na základě stejného (jen do určité míry poupraveného) Autorského Díla. Objednatel totiž vkládá své investice do vytvoření jedinečného Autorského Díla a nikoli do díla, které bude v obdobné podobě stát ještě jinde.

1.2 *V případě, že by součástí Autorského Díla byla též práva pořizovatele databáze, je součástí podlicence právo k užití databáze v rozsahu podle čl. 1.1 této Smlouvy. Pokud by současně s Autorským Dílem došlo k dodání databáze, kterou Zhotovitel nevyužije k výkonu práv k Autorskému Dílu podle této Smlouvy, zejména pak databáze prvotně určené Objednateli pro dodávání děl prostřednictvím informačního systému (dále jen společné datové prostředí „CDE“), je Zhotovitel povinen maximálně šetřit práv k této databázi, zejména pak omezit další šíření této databáze třetím stranám.*

Komentář k čl. 1.2:

V mnoha případech se nemusí jednat o databázi chráněnou AZ, nebo o zvláštní práva pořizovatele databáze, ale přesto může jít o prvky, které sice nepodléhají autorskoprávní ochraně dle § 2 odst. 6 AZ, ale jejich poskytování třetím osobám by mohlo vést k nekalosoutěžnímu jednání. I na toto byl měl vzít ten, který Autorské Dílo dodává, a Objednatel, zřetel.

1.3 *Odměna za poskytnutí této podlicence je z ekonomického pohledu a na základě souhlasné vůle Stran*
[DOPLNÍ STRANY].

Komentář k čl. 1.3:

Možné je také ujednání o bezúplatné podlicenci. Chybí-li takové ujednání, nebo není-li vůbec ujednána výše odměny nebo způsob jejího určení, je Smlouva přesto platná, pokud z jednání stran o uzavření Smlouvy vyplývá jejich vůle uzavřít úplatnou Smlouvu i bez určení výše odměny; v takovém případě Zhotovitel zaplatí Objednateli odměnu ve výši, která je obvyklá v době uzavření Smlouvy za obdobných smluvních podmínek a pro takové právo.

2 LICENCE POSKYTNUTÁ ZHOTOVITELEM

Komentář k čl. 2:

Čl. 2 LU DB je stěžejní částí LU DB, neboť se předpokládá, že Zhotovitel bude od začátku tvořit Autorské Dílo již od jeho počátečních fází přímo v CDE a podílet se na tvorbě společného IMS. Zhotovitel tímto uděluje Objednateli výhradní licenci k užití takového Autorského Díla.

Z LU DB byla oproti LU DBB odstraněna dvě ustanovení (konkrétně čl. 2.5 LU DBB ohledně práva na autorský dohled a čl. 2.10 LU DBB ohledně uveřejnění autorství), která se týkala osobnostních práv autorských vyplývajících přímo ze zákona, když licenční ujednání se vztahují k majetkovým právům autorským. Důvodem pro začlenění těchto ustanovení do LU DBB byla skutečnost, aby Objednatel na to nezapomněl a předcházel tak případnému porušení (osobnostních) práv autorských.

Přesto se alespoň v tomto komentáři k tomu uvádí pár slov.

Autor (Zhotovitel) se svého práva na autorský dohled, jakož i jakéhokoli jiného svého osobnostního autorského práva nemůže vzdát a je nepřevoditelné. Hodnota architektonického Autorského Díla je v českém autorskoprávním prostředí pojímána objektivně, nikoli subjektivně (očima autora Autorského Díla).

Od autorského dohledu podle AZ je třeba rozlišovat tzv. autorský (architektonický) či technický dozor nad realizací stavby vyplývající ze zákona ČNR č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, když v StavZ není autorský dozor upraven.

Autorský dozor má právo vykonávat nad realizací architektonické kvality svého Autorského Díla (od architektonické studie po provedení Díla) každý architekt bez ohledu na to, zda jde o Dílo Autorské či nikoliv, tedy zda splňuje pojmové znaky vyžadované AZ, či se toto dílo řídí pouze úpravou ObčZ (dílo s nehmotným výsledkem). Autorský dozor (doporučuje se za úplatu) by tak měl být dle našeho názoru prováděn po celou dobu a Zhotovitel by měl průběžně aktualizovat data a informace v IMS a nikoli tak učinit až při (těsně před) předání Stavby. Projektová dokumentace o skutečném provedení Stavby by tak měla skutečně odpovídat reálné fyzické Stavbě.

Stavební zákon však (v § 2 odst. 2 písm. d)) upravuje tzv. stavební dozor, kterým se má ale na mysli odborný dozor nad prováděním stavby svépomocí vykonávaný osobou, která má vysokoškolské vzdělání stavebního nebo architektonického směru nebo střední vzdělání stavebního směru s maturitní zkouškou a alespoň 3 roky praxe při provádění staveb.

Pokud jde o zveřejnění autorství, tak i na toto právo autora bývá v praxi často zapomínáno a Objednatel by jej neměl opomenout.

V čl. 2.1 LU DB jsou předkládána dvě znění tak, aby bylo vyhověno co nejširšímu okruhu pomyslných Objednatelů a poskytnuta možnost výběru znění jak pro široký rozsah licence (VARIANTA A), tak pro užší rozsah licence (VARIANTA B).

VARIANTA A – široké vymezení licence:

2.1 *Pokud by bylo součástí plnění Zhotovitele podle této Smlouvy Autorské Dílo, uděluje Zhotovitel Objednateli k takovému Autorskému Dílu neodvolatelnou licenci za následujících podmínek:*

Komentář k čl. 2.1:

VARIANTA A - široké vymezení licence je navržena tak, aby mohlo být Autorské Dílo v CDE užito co nejširším zamýšleným způsobem, aniž by docházelo k porušení autorských práv k tomuto Autorskému Dílu.

2.1.1 *licence se poskytuje jako výhradní;*

Komentář k čl. 2.1.1:

Výhradní licence znamená, že Zhotovitel (autor Autorského Díla; k problematice autorství viz shora v textu nad čl. 1 tohoto komentáře k LU DB) nemá právo poskytnout tutéž licenci třetí osobě po dobu, co výhradní licence trvá. Nebude-li výslovně mezi Zhotovitelem a Objednatelem ujednán opak, zdrží se i Zhotovitel výkonu práva, ke kterému udělil výhradní licenci.

2.1.2 *licence se poskytuje ke všem způsobům užití podle AZ;*

Komentář k čl. 2.1.2:

Tzv. neomezená licence ohledně způsobů užití Autorského Díla se uděluje ke všem způsobům užití, které jsou v době uzavření Smlouvy známy, neboť k opačnému ujednání se ve smyslu § 2372 odst. 1 ObčZ nepřihlíží. Toto ustanovení ObčZ má za cíl chránit autora před uzavřením nevýhodné Smlouvy.

2.1.3 *licence je územně neomezená;*

Komentář k čl. 2.1.3:

- V autorském právu platí zásada teritoriality díla. Podle vyvrátitelné právní domněnky upravené v § 2376 odst. 3 písm. a) ObčZ nevyplývá-li z účelu Smlouvy jinak, má se za to, že územní rozsah licence je omezen na území České republiky.
- Pro podporu územní neomezenosti licence stojí dva argumenty. Podle jednoho z nich má jít zejména o možnost užití jakékoli rozmnoženiny Autorského Díla v cloudu, který je uložen na serverech v zahraničí. Podle druhého argumentu je možné v zahraničí například dokončit nehotové části Autorského Díla dle čl. 2.1.8 LU DB u širokého vymezení licence, nebo vytvořit fyzickou maketu (miniaturu) stavby (nebo i rozmnožit Autorské Dílo stavbou dle § 13 odst. 2 AZ, bylo-li tak dohodnuto), nebo vygenerovat 2D dokumentaci z DiMS.

2.1.4 *licence je neomezená, pokud jde o množství rozsah a účel užití Autorského Díla, Objednatel je oprávněn užívat Autorské Dílo jako celek nebo jeho jednotlivé části;*

Komentář k čl. 2.1.4:

Jednotlivá Autorská Díla případně vytvořená v rámci vývojových fází, nebo jednotlivé části Autorského Díla jsou taktéž autorskoprávně chráněny (§ 2 odst. 3 AZ), ale nikoli bezpodmínečně. Tyto části totiž také musí vykazovat povahu autorovy samostatné tvůrčí činnosti a splňovat i další pojmové znaky Autorského Díla.

2.1.5 *licence je ryze opravňující, tzn. Objednatel nemá povinnost Autorské Dílo užít;*

Komentář k čl. 2.1.5:

Objednatel není ve smyslu § 2372 odst. 2 ObčZ povinen licenci k užití Autorského Díla využít. Jedná se proto o částečné vyloučení pravidla § 2378 a n. ObčZ ohledně odstoupení od Smlouvy pro nečinnost Objednatele.

2.1.6 *licence se poskytuje na celou dobu trvání majetkových práv autorských;*

Komentář k čl. 2.1.6:

Nynější quasidualistická koncepce se mimo jiné vyznačuje rozdílnou dobou trvání obou autorských práv – majetkových a osobnostních. Osobnostní práva autorská jsou pevně spojena s osobou autora a zanikají smrtí autora (*mortis causa*). Oproti tomu výlučná práva majetková jsou způsobilá být předmětem dědictví (nebo celé pozůstalosti) a trvají po dobu života autora a dalších 70 let po jeho smrti. Bylo-li dílo vytvořeno jako dílo spoluautorů, počítá se doba trvání majetkových práv od smrti spoluautora, který ostatní přežil.

2.1.7 *Objednatel má právo bez souhlasu Zhotovitele licenci či její část postoupit třetí osobě, či jí poskytnout podlicenci a to včetně jakýchkoli dalších postoupení nebo licencí (řetězení podlicencí); a*

Komentář k čl. 2.1.7:

Aby mohla na původní Autorské Dílo navázat osoba odlišná od autora, je nutné pamatovat na sjednání podlicence k licenci výhradní.

2.1.8 *součástí práv Objednatele je i právo na dokončení nehotových částí Autorského Díla, zveřejnění Autorského Díla, jeho úprava, či doplnění. V případě, že by mělo dojít takovou úpravou, či doplněním k zásadnímu zásahu do Autorského Díla, je Objednatel povinen zajistit součinnost mezi Zhotovitelem a další osobou.*

Komentář k čl. 2.1.8:

Komentované ustanovení pamatuje na situace, kdy Zhotovitel odevzdá nehotové Autorské Dílo, nebo kdy je třeba jej upravit apod. Oproti LU DBB byla doplněna poslední věta pro předcházení autorskoprávních sporů mezi Zhotovitelem a další osobou, které bylo Objednatelem poskytnuto Autorské Dílo vytvořené (nedokončené či potřebné k opravě či úpravě) Zhotovitelem, do jehož základní koncepce by mohlo být touto další osobou, a to jeho dokončením, úpravou či doplněním, případně zasaženo.

Doporučuje se, aby zde byl Objednatel (resp. ten, kdo Autorské Dílo užije) maximálně obezřetný i co se týče osobnostních autorských práv.

2.2 *V případě, že by součástí Autorského Díla byla též práva pořizovatele databáze, je součástí licence právo k užití databáze v rozsahu podle čl. 2.1 této Smlouvy. Pokud by současně s Autorským Dílem došlo k dodání databáze, kterou Objednatel nevyužije k výkonu práv k Autorskému Dílu podle této Smlouvy,*

zejména pak databáze využívané opakovaně Zhotovitelem při dodávání děl v CDE určeném Objednatelem, je Objednatel povinen maximálně šetřit práv Zhotovitele k této databázi, zejména pak omezit další šíření této databáze třetím stranám.

Komentář k čl. 2.2:

V mnoha případech se nemusí jednat o databázi chráněnou AZ, nebo o zvláštní práva pořizovatele databáze, ale přesto může jít o prvky, které sice nepodléhají autorskoprávní ochraně dle § 2 odst. 6 AZ, ale jejich poskytování třetím osobám by mohlo vést k nekalosoutěžnímu jednání. Zhotovitel by měl být v tomto obezřetný a zvážit případnou další ochranu.

2.3 Odměna za poskytnutí této licence je z ekonomického pohledu a na základě souhlasné vůle Stran [DOPLNÍ STRANY].

Komentář k čl. 2.3:

Možné je také (ve výjimečných a odůvodněných případech) ujednání o bezúplatné licenci. Není-li však ujednána výše odměny nebo způsob jejího určení, je Smlouva přesto platná, pokud z jednání stran o uzavření Smlouvy vyplývá jejich vůle uzavřít úplatnou Smlouvu i bez určení výše odměny; v takovém případě Objednatel Zhotoviteli zaplatí odměnu ve výši, která je obvyklá v době uzavření Smlouvy za obdobných smluvních podmínek a pro takové právo.

2.4 Pro vyloučení pochybností je součástí práv Objednatele i právo na jakoukoli změnu Díla zhotoveného na základě Autorského Díla včetně její úpravy, přestavby, či odstranění, a to včetně kterékoliv její části. Objednatel je oprávněn pověřit jakoukoli třetí stranu k provedení těchto činností.

Komentář k čl. 2.4:

Oproti čl. 2.1.8 LU DB u širokého vymezení licence se zde jedná o možnosti úprav Díla (tj. stavby), nikoli Autorského Díla.

Ke spravedlivému poměrování práv autora (Zhotovitele) a práv vlastníka věci (Objednatele), jejímž prostřednictvím je Autorské Dílo vyjádřeno, slouží tzv. zákonná licence pro účely udržovacích prací anebo změny dokončené stavby (§ 38d písm. b) AZ). Umožňuje vlastníkovu věci, jejímž prostřednictvím je Autorské Dílo vyjádřeno, Autorské Dílo vyjádřené stavbou, výkresem nebo plánem užít pro účely udržovacích prací anebo provádět změny dokončené stavby v míře nezbytně nutné a při zachování architektonické hodnoty Autorského Díla, aniž by potřeboval (svolení či) souhlas autora tohoto Autorského Díla. Bude se jednat zpravidla o změny, které jsou neodkladné (např. zatéká do střechy), a změny, které nenaruší celkový koncept Autorského Díla.

- Tato zákonná licence tak nepamatuje na všechny možné případy vztahující se ke změnám Stavby zhotovené na základě Autorského Díla včetně její úpravy, přestavby, či odstranění, a to včetně kterékoliv její části, a proto se navrhuje toto licenční ujednání, které pamatuje na všechny případy takových změn komplexně, a to ve prospěch veřejného zadavatele, který disponuje veřejnými prostředky.
- Co se týče odstranění Stavby, je třeba vycházet ze základní autorskoprávní premisy, že zničením věci, jejímž prostřednictvím je Autorské Dílo vyjádřeno, nezaniká autorské právo k Autorskému Dílu (§ 9 odst. 2 AZ). Jedním ze znaků nehmotných statků je totiž potenciální ubiquita, která vyjadřuje skutečnost, že nehmotný statek může používat kdokoli, kdekoli a kdykoli, aniž by došlo k jeho

spotřebování nebo doznal újmy. Odstraněním Stavby *de facto* proto pouze zničíme hmotný substrát rozmnoženého Autorského Díla, neboť dispozice s právem autorským se nedotýká práva vlastnického a naopak. Přesto je možné ve zcela ojedinělých případech, a to zejména v případě Staveb vystavěných z veřejných prostředků, považovat za zásah do osobnostních práv autorských dle § 11 odst. 3 AZ také odstranění (celé) Stavby. Objednatel by si měl uvědomit, že autorovi (Zhotoviteli a rovněž tak původnímu autorovi) nadále zůstávají osobnostní práva autorská, neboť licenční ujednání se vztahují k majetkovým právům autorským dílo užít.

2.5 *Objednatel není oprávněn bez výslovného souhlasu Zhotovitele užít Autorské Dílo k projektování dalších děl, popřípadě k provedení dalších rozmnoženin tohoto Autorského Díla stavbou, než pro jaké to bylo dohodnuto v této Smlouvě.*

Komentář k čl. 2.5:

Komentář přiměřeně viz k čl. 1.1.5. LU DB.

K vytvoření fyzického makety stavby (miniatury stavby) se v souladu s tímto ustanovením nevyžaduje souhlas Zhotovitele.

2.6 *Pokud Zhotovitel Objednateli poskytuje Autorské Dílo prostřednictvím CDE, pak je povinen zajistit, aby jakékoli úpravy Autorského Díla v CDE bylo možné zaznamenat prostřednictvím auditní stopy uvedené v CDE a splňující standardy ISO 27001, nebo jiné určené Objednatelem.*

Komentář k čl. 2.6:

S ohledem na otázku odpovědnosti za data a odpovědnosti vyplývající z práva autorského je nutné, aby se pomocí auditní stopy, jakožto základního požadavku na CDE, zaznamenávaly jakékoli úpravy Autorského Díla uvedené v CDE pro rozlišení přístupu a podílu spolupracujících osob na případných změnách Autorského Díla v souladu s konceptem a pokyny Objednatele. Je totiž nutné, aby bylo možno zpětně zjistit, kdo dané řešení vytvořil, editoval, nebo schválil. Doporučuje se, aby mělo CDE certifikaci alespoň ISO 27001, nebo jiné určené Objednatelem.

2.7 *Zhotovitel Objednateli odpovídá výlučně za Autorské Dílo v rozsahu, tak jak jej zpracoval sám. Pokud došlo následně ke změně Autorského Díla, Zhotovitel za takto změněné Autorské Dílo odpovídá, pouze pokud výslovně převzal odpovědnost. Tento článek se netýká změn, které nemají vliv na vlastnosti Autorského Díla vyhotoveného Zhotovitelem. Zhotovitel odpovídá za Autorské Dílo v plném rozsahu i tehdy, byly-li osobou odlišnou od Zhotovitele učiněny takové změny Autorského Díla, které nemají vliv na vlastnosti Autorského Díla, jak bylo poskytnuto Zhotovitelem.*

Komentář k čl. 2.7:

Komentované ustanovení pamatuje na odpovědnost Zhotovitele za Autorské Dílo. Pro připomenutí se uvádí, že vedle odpovědnosti soukromoprávní má nezávisle na tom Zhotovitel také odpovědnost vyplývající z veřejnoprávních předpisů.

2.8 *Zhotovitel je oprávněn ponechat si pro vlastní užití jakékoli originály plánů, náčrtů, výkresů, grafických zobrazení a textových určení (specifikací), které byly vyhotoveny v souvislosti s přípravou Autorského Díla.*

Komentář k čl. 2.8:

Toto ustanovení míří nikoli na autorská práva k Autorskému Dílu, ale na vlastnické právo k hmotným substrátům, prostřednictvím nichž je Autorské Dílo (výtvarně) vyjádřeno.

2.9 *Zhotovitel je oprávněn svůj návrh, jakož i realizaci svého Autorského Díla zveřejnit ve svém tištěném portfoliu, jakož i na svých internetových stránkách jako svou referenci.*

Komentář k čl. 2.9:

Pro předmětné ustanovení není třeba dalších komentářů.

2.10 *Objednatel je povinen Zhotoviteli umožnit přístup do Stavby po jejím dokončení za účelem pořízení fotografií Stavby.*

Komentář k čl. 2.10:

Pro předmětné ustanovení není třeba dalších komentářů.

VARIANTA B – úzké vymezení licence:

2.1 *Pokud by bylo součástí plnění Zhotovitele Autorské Dílo, uděluje Zhotovitel Objednateli k takovému Autorskému Dílu neodvolatelnou licenci za následujících podmínek:*

Komentář k čl. 2.1:

Veřejní zadavatelé se mohou (po dohodě se Zhotovitelem) rozhodnout, zda zvolí široké vymezení licence, jak uvedeno shora, nebo níže uvedené úzké vymezení licence.

2.1.1 *licence se poskytuje jako výhradní;*

Komentář k čl. 2.1.1:

Výhradní licence znamená, že autor Autorského Díla (Zhotovitel) nemá právo poskytnout tutéž licenci třetí osobě po dobu, co výhradní licence trvá. Není-li výslovně ujednán opak, zdrží se i Zhotovitel výkonu práva, ke kterému udělil výhradní licenci.

2.1.2 *licence se poskytuje k užití Autorského Díla pro účely rozmnoženiny Autorského Díla stavbou a pro veškeré další účely s tím související, zejména pro*

- a/ dokončení nehotových částí Autorského Díla, jeho úpravu, či doplnění za účelem provedení Díla. V případě, že by mělo dojít takovou úpravou, či doplněním k zásadnímu zásahu do Autorského Díla, je Objednatel povinen zajistit součinnost mezi Zhotovitelem a další osobou;*
- b/ publikaci Autorského Díla včetně prezentace a propagace Autorského Díla, popřípadě účely obdobné;*
- c/ nabídková a poptávková řízení v souvislosti s účelem Díla;*
- d/ výběr dodavatele a pro provádění rozmnoženiny Autorského Díla stavbou;*

Komentář k čl. 2.1.2:

Licence se poskytuje k užití Autorského Díla pro účely rozmnoženiny Autorského Díla stavbou a pro veškeré další účely s tím související, přičemž tyto účely jsou dále demonstrativně vyjmenovány za slovem „zejména“. Může jít tedy i o jiné účely tam nezmíněné, ale související s rozmnožením Autorského Díla stavbou.

Oproti LU DBB bylo doplněno písm. a/, protože se může stát, že Zhotovitel zanechá z jakýchkoli důvodů svých prací předčasně a bude potřeba Autorské Dílo dokončit k provedení Díla (tj. jej postavit). Písm. d/ bylo odstraněno, protože je již obsaženo v čl. 2.4 LU DB.

2.1.3 *licence je, s výjimkou rozmnoženiny Autorského Díla stavbou, územně neomezená;*

Komentář k čl. 2.1.3:

Komentované ustanovení vychází ze základního paradigmatu, že architekt staví stavbu vždy pro určité místo a pro ten účel analyzuje různé faktory, jako je terén, podloží, podnebí, otázku světla a stínu atd.

Další rozmnoženiny Autorského Díla stavbou, než pro jakou to bylo dohodnuto ve Smlouvě pro konkrétní místo, jsou proto možné pouze po předchozím výslovném souhlasu ze strany Zhotovitele.

2.1.4 *licence je ryze opravňující, tzn. Objednatel nemá povinnost Autorské Dílo užít;*

Komentář k čl. 2.1.4:

Objednatel není ve smyslu § 2372 odst. 2 ObčZ povinen licenci k užití Autorského Díla využít. Jedná se o částečné vyloučení pravidla § 2378 a n. ObčZ ohledně odstoupení od smlouvy pro nečinnost Objednatele.

2.1.5 *licence se poskytuje na celou dobu trvání majetkových práv autorských; a*

Komentář k čl. 2.1.5:

Majetková práva autorská trvají po dobu života autora Autorského Díla a dalších 70 let po jeho smrti.

2.1.6 *Objednatel má právo bez souhlasu Zhotovitele licenci či její část postoupit třetí osobě, či jí poskytnout podlicenci a to včetně jakýchkoli dalších postoupení nebo licencí (řetězení podlicencí).*

Komentář k čl. 2.1.6:

Vzhledem k tomu, že se může v rámci některých výkonových fází Autorského Díla na jeho tvorbě podílet více osob, je nutné pamatovat na sjednání podlicence k licenci výhradní.

Česká agentura pro standardizaci

Biskupský dvůr 1148/5, 110 00 Praha 1

+420 221 802 802

info@agentura-cas.cz   bim@agentura-cas.cz

www.agentura-cas.cz   www.KoncepceBIM.cz